> ”Om op je zeventiende of achttiende, met al de onrust van die jonge jaren in je lichaam, in een wildvreemde wereld losgelaten te worden; een instant-zelfstandigheid te verwerven en dan ook nog je volledig op een zware studie te concentreren is eigenlijk onmogelijk.”

DELFTSE JAREN

Denis Henriquez, Arubaan woonachtig in Nederland en bekend als dichter en toneelschrijver, heeft ons het eerste deel van zijn autobiografie "Delftse jaren" toegezonden. Dit deel gaat over het eerste jaar als jonge student in Nederland, 1963-1964. Hieruit hebben wij een fragment gekozen dat op dit moment zeer toegankelijk is, gezien het feit dat binnenkort weer heel wat jongeren Aruba zullen verlaten om verder te gaan studeren.

Iemand die thuis een glad en beschut leven heeft genoten, heeft de neiging om zich af te schermen van ervaringen waarvan hij denkt dat ze erg onaangenaam zullen zijn. Daardoor mist hij veel van al die duizend kleine dingen die aan het leven zijn charme, zijn aroma, verlenen. In Nederland had ik niemand om voor me te koken; er was niemand die de was voor me deed; ik had geen mooie badkamer zoals thuis; ik werd omgeven door vreemden die niet naar je om keken. Met de rug tegen de muur moest ik me door de in het begin zo zure appel heen bijten.

In die eerste periode heb ik veel steun gehad aan Hubert. Hij had zijn HBS-tijd in Nederland doorgebracht, had daarna een poosje op Aruba gewerkt en nu begon hij net als ik aan een studie aan de T.H. Hij was ouder dan ik, kende Nederland op zijn duimpje en aan hem heb ik de praktische wijsheid te danken die vervat is in de uitdrukking: When in Rome, do as the Romans do.

Antillianen die in Nederland aan een chronische heimwee lijden zouden die woorden in de praktijk moeten brengen. Het verlangen naar 'thuis' lost daarmee niet op, maar je wordt wel weerbaarder.

Na mijn ervaring in het Hilton had ik de keus om voortaan naar het badhuis te gaan of weer maandenlang vuil rond te lopen. Door Hubert koos ik voor het eerste. Op zaterdag, als we toe waren aan onze wekelijkse schrobbeurt, namen we op een bankje wachtenden plaats. Gehuld in de stoom die uit de badhokjes opsteeg konden we meegenieten van het gefluit en het gezang van de viezerikken die vrolijk werden naarmate ze zich schoner gingen voelen. Samen met Hubert trok ik met mijn vuile was naar de wasserette en leerde ik mezelf behelpen bij de kruidenier en bij de bakker.

Met hem maakte ik kennis met de restaurants en het nachtleven in Den Haag. Vaak gingen we in Scheveningen Ana opzoeken. Ana was een meisje uit Curacao van een jaar of achtentwintig en was samen met ons naar Nederland gekomen om een vervolgopleiding in de verpleegkunde te volgen. Ze bezat een ruime kamer, beschikte over eigen muziek, comfortabel meubilair en kon, last but not least, heerlijk koken. Bij de vriendelijke en gastvrije Ana voelden we ons thuis; daar vonden we

→

SKOL & KOMUNIDAT. - AñA 17, NO. 4 (1986), P. 15-17

de gezelligheid en de warmte die we op onze kamers moesten missen. Het was psychologisch een soort limbo, een beschutte plek waar je af en toe heen trok in afwachting van het moment dat je je eigen weg had gevonden en volledig onafhankelijk verder kon. Ik heb Ana na mijn eerste jaar nooit meer teruggezien. Nog steeds denk ik met plezier terug aan de avonden in de gezellige kamer gevuld met de muziek van Nat King Cole — haar lieveling — en aan de pittige kerry kip die we daar aten. Op mijn kamertje in Delft kon ik hoogstens een kop koffie maken of een eitje bakken op een elektrische kookplaat. Ik was dus voor mijn maaltijden aangewezen op de Mensa of op de restaurants.
Naar de Mensa ging ik vaak met tegenzin. Je zat daar met zijn achten of met zijn tienen aan een tafel en afgezien van de kwaliteit van het eten stond de sfeer aan tafel me vaak tegen. Als iedereen had opgeschept werd er een moment stilte gehouden en dan begon het geschrans, anders kan ik het niet noemen. Ik ben van nature een langzame eter en vaak was ik nog maar halverwege met mijn maaltijd of ik voelde het gestaar van ettelijke hoofden die boven hun lege bord geïrriteerd zaten te wachten om aan hun toetje te beginnen. Zoveel fatsoen hadden ze wel: men begon gelijk aan het hoofdmaal, gelijk aan het nagerecht. Maar ze hadden zo'n onbegrijpelijke haast. Die jongens werkten hun eten naar binnen met een snelheid en een onverschilligheid waarmee de meeste mensen hun dagelijkse stoelgang plegen te doen.

Ik ging liever goedkoop eten bij de Chinees. Het menuutje van een paar gulden begon steevast met een loempia of met een soep — de haaienvinnensoep kon ik nog het beste door mijn keel krijgen — gevolgd door de Nasi Goreng, een berg rijst bedekt met een lapje ham met hier en daar een spettertje groen tussen de rijstkorrels en als groente een schijfje tomaat. Daarna het gebruikelijke 'bakje' koffie. Vitaminerijk was het niet, maar ik had te weinig geld om me regelmatig duurdere gerechten te permitteren.
Familiarity breeds contempt en inderdaad was het zo dat mijn smaak voor dit eten afstompte na maandenlang gekluisterd te zijn geweest aan het weinig gevarieerde dagmenu. Ik ben in mijn eerste jaar in Delft zo intensief blootgesteld geweest aan dit populaire voer, dat Chinees eten, vrees ik, voorgoed uit mijn culinaire horizon is verdwenen.

Om op je zeventiende of achttiende, met al de onrust van die jonge jaren in je lichaam, in een wildvreemde wereld losgelaten te worden; een instant-zelfstandigheid te verwerven en dan ook nog je volledig op een zware studie te concentreren is eigenlijk onmogelijk. En de studie was zwaar, dat realiseer ik me achteraf. Je werd overspoeld door een groot aantal onderwerpen die je ook nog in een snel tempo moest verwerken. Het was hordenlopen en een aantal Antilliaanse studenten die vol hoop aan de studie waren begonnen konden het allemaal niet bijbenen. Een klasgenoot werd wanhopig van het tempo, veranderde binnen een maand vier keer van studierichting om

losgelaten te worden in een wildvreemde wereld. . .

vervolgens voorgoed uit Delft te verdwijnen. Een andere jongen verdween geruisloos. Je zag hem plotseling nergens meer. Later ben ik hem weer eens tegengekomen en gaf hij als excuus voor zijn verdwijning dat hij niet langer in Delft wilde blijven omdat hij 'toch niet van plan was een fabrieksdirecteur te worden'.
Ook Hubert die minder aanpassingsproblemen had dan ik, zag het na een paar jaar niet meer zo zitten en verdween naar Utrecht om daar aan de HTS verder te studeren.
Zelf studeerde ik met één oog in de boeken en het andere gretig gericht op al het nieuwe om me heen. 's Ochtends liep ik naar het hoofdgebouw in de Julianalaan waar ik samen met tweehonderd andere eerstejaars de eerste schreden zette op het gebied van de hogere wiskunde. (Ik bofte trouwens, want professor Loonstra, de man die analyse doceerde was een begaafd didacticus, een zeldzaam verschijnsel in de academische wereld, besefte ik later. De wiskunde trok me meer aan dan de technische natuurkunde die ik studeerde. Het practicum liet me koud, de verslagen van de proeven heb ik vaak overgeschreven, de colleges metaalkunde en later metaalbewerking vond ik niet de moeite waard om te bezoeken. Ik vond het een marteling om mij in allerlei instrumenten en praktische toepassingen van de natuurkunde te verdiepen).
Ik had toen al, in die eerste maanden, moeten beseffen dat ik volkomen ongeschikt was voor deze technische studie.
Van een ingenieur werd verwacht dat hij de resultaten van de wetenschap in praktijk kon brengen. Er werd niet van hem verwacht dat hij zich zou verdiepen in wiskundige bewijsvoeringen, theorievorming en conceptuele ontwikkeling van de fysica. Dat was juist wat me aantrok, maar toen besefte ik dat allemaal niet zo duidelijk. Het zou nog twee jaar duren voordat ik Delft zou verwisselen voor Leiden, waar ik theoretische natuurkunde kon gaan studeren. Ik bleef in Delft stug doorgaan, ongehinderd door een gebrekkige motivatie voor de studie en niettegenstaande een gebrekkige concentratie.

De herfst deed zijn intrede, mijn eerste kennismaking met dat sombere seizoen. Soms als ik na vieren de instructiezaal van het enorme complex in de Julianalaan verliet en in het vroege donker door de regen naar huis liep, heb ik me gevoeld als een kleine jongen die per ongeluk verzeild was geraakt in een veel te grote wereld. Pas tussen de vier muren van mijn kamertje kon ik de buitenwereld vergeten.
Daar was ik beschut tegen de herfststormen, maar helaas niet tegen het gezeur van mijn hospita. Ik weet niet of het kwam doordat ze nerveus werd van de vreemde studenten in haar huis — er was er inmiddels een tweede bijgekomen — of omdat ze nieuwsgierigheid paarde aan lange tenen en daardoor overgevoelig was of omdat ze het gevoel had 'uitgebuit' te worden door een paar adolescenten. De psychologie van hospita's moet nog geschreven worden. Feit is dat ik na een maand te horen kreeg dat ik mijn elektrische kookplaat niet meer mocht gebruiken.
Ze had van haar buurvrouw (die van het potje Vicks) gehoord dat die dingen erg veel stroom gebruikten en was zo geschrokken dat ik haar niet aan het verstand kon brengen dat ik het apparaat bijna uitsluitend gebruikte om water op te zetten voor een kop koffie.
Ik kan me herinneren dat ik bij haar in de huiskamer op het matje werd geroepen. Ik schrok want ik was niet gewend om de vriendelijke vrouw op zo'n kifterige toon tegen me te horen uitvallen. Hoe meer ik me verdedigde hoe erger het werd. Ik schrok helemaal toen ze me ook nog kwalijk scheen te nemen dat ik niet de beleefdheid had gehad om een nieuw potje Vicks (die ze gebruikt heeft was blijkbaar bijna leeg geweest) voor de buurvrouw te kopen. Ze was bovendien verontwaardigd dat ik de zestig cent aan postzegels die haar vriendin op haar brief naar Aruba had geplakt nooit had terugbetaald.
Ik wist niet wat ik hoorde. Je moest in Nederland voor alles betalen, was me voorgehouden, maar nu leek het wel alsof je in dit land zelfs voor eén ongevraagde glimlach je beurs moest opentrekken.
Na deze gebeurtenis is het nooit meer goed gekomen tussen mij en mijn hospita. Ik bleef achterdochtig tegenover de vriendelijkheid die ze af en toe toonde. Even plotseling als het weer kon ze omslaan. Een keer had ik een foto van haar en haar hondje gemaakt en ze voelde zich heel gevleid toen ik haar die cadeau gaf. Een week later had ze weer een toornige bui en kreeg ik de foto terug.

Soms kwam ze bij mij klagen over de andere student. Bij hem klaagde ze over mij. Het werd tijd om een andere kamer te zoeken. Ik wou dat ik kon inpakken en wegwezen, maar zo gemakkelijk was het niet om een andere kamer in Delft te vinden. Ik was trouwens niet de enige die moeite had met zijn hospita. Junior, een tweedejaarsstudent uit Curacao, was ook aan het uitkijken naar een →

nieuwe kamer. Samen besloten we een grote kamer te huren in Hotel Hofrust op de Haagweg in Rijswijk. Het was eind november toen ik opgelucht afscheid kon nemen van mevrouw van Leeuwen. Ik had het daar precies drie maanden uitgehouden.

Met december arriveerde de winter. Ik maakte kennis met de sneeuw en met de modder in de straten. Het was een ervaring om je stapvoets op de gladde trottoirs te begeven en steeds bedacht te blijven op glijpartijen. Ik maakte kennis met de soms grimmige kou; het was haast pijnlijk om uit je warme bed te kruipen om 's ochtends vroeg de tram naar Delft te nemen. Mijn eerste kerst heb ik in eenzaamheid gevierd. Junior ging naar kennissen en aangezien ik niemand goed genoeg kende om de avond mee door te brengen besloot ik thuis te blijven. Op straat had ik in ieder geval niets te zoeken.
Ik zette een Iglomaaltijd op mijn kookplaat en na het nuttigen van de gedeeltelijk koude, gedeeltelijk lauwe en gedeeltelijk warme prak, ben ik in bed gedoken met Vallentin's biografie van Einstein. Het gezelschap van een goed boek is soms meer waard dan het gezelschap van mensen. Ik heb geen heimwee gevoeld.
Op Oudejaarsavond ben ik naar een Antilliaans feest in Leiden gegaan. De muziek was tropisch; de hapjes Antilliaans, evenals de vechtpartijen die tegen de ochtend losbraken. Een stel dronken lieden ging elkaar met flessen te lijf. Ik was blij toen ik in de eerste trein naar huis stapte. Ik had niet erg genoten.
Ik ben trouwens gedurende mijn hele studie maar uiterst zelden naar Antilliaanse feesten gegaan. Ze zijn me veel te massaal en ik heb er een hekel aan om urenlang in een overvolle en rokerige ruimte te verkeren. Zelfs met de beste Antilliaanse muziek ter wereld blijven de Antilliaanse feesten in Nederland slechte kopieën van het origineel. Ik mis de zwoele nachten; het geluid dat ver kan dragen onder de heldere sterrenhemel; kortom, ik mis de openheid van de tropen. Als ik deze opwindende muziek hoor opstijgen onder de grijze Hollandse hemel en tussen de statige kantoorgebouwen of grijze torenflats, besef ik dat Nederland te koud, te rijk en te bezadigd is voor deze muziek uit een zoveel warmere, zoveel armere en zoveel levenslustiger streek. De twee gaan niet goed samen, evenmin als een non en een mini-jurk . . .